

REFERAT Økonomiudvalget 2018 - 2025 d. 30-08-2023

Mødedato Onsdag d. 30. august 2023 kl. 08:00

Mødested Järvenpää

Mødedeltagere Formand Britt Jensen (A), Birgitte Glifberg (A), Flemming Lunde Østergaard (A), Peter Mikkelsen (Ø), Kim Drejer Nielsen (C)

Indholdsfortegnelse

1. Behandling af Budgetforslag 2024 - budgetoverslagsår 2025-2027.....	3
Diverse.....	11

1. Behandling af Budgetforslag 2024 - budgetoverslagsår 2025-2027

Økonomiudvalget

Økonomiudvalget

Beslutningskompetence

KB

Sagens kerne

Med denne sag fremlægges Budgetforslag 2024 (2025-2027) til 1. behandling. Budgetforslaget bygger videre på den sag der i juni gav Økonomiudvalget en status på budgetprocessen for 2024. Siden den status blev udarbejdet, er konsekvenserne af Økonomiaftalen mellem KL og Regeringen blevet indarbejdet i budgetforslaget. Samtidig er der foretaget en række tiltag, for at få bragt budgetforslaget i balance og i overensstemmelse med den økonomiske politik.

INDSTILLING

Staben for Økonomi- og Personale indstiller,
at Budgetforslag 2024 (2025-2027) fremsendes til 1. behandling i Kommunalbestyrelsen

BESLUTNING

Indstilles godkendt.

Sagsfremstilling

Budgetforslaget for 2024-2027 fremsættes hermed til 1. behandling. Budgetforslaget er udarbejdet med målsætningerne i den økonomiske politik som pejlemærker for det kommende budget, samt ud fra de generelle retningslinjer for budgetudarbejdelsen, som Økonomiudvalget vedtog i januar-møderækken.

De seneste år har verden omkring Rødovre Kommune haft en markant indflydelse på mulighederne for sikker økonomistyring og budgetter i balance. Processen med at få bragt budgetforslaget for det kommende år i overensstemmelse med den økonomiske politik har af samme grund også været vanskelig i år. Det skyldes i høj grad eksterne faktorer som følge af den samfundsøkonomiske usikkerhed, der er fulgt i kølvandet på coronapandemien, krig i Ukraine og historisk høj inflation. Men det skyldes også at Rødovre vokser, og det øger kapacitetspresset og investeringsbehovet på kommunens tilbud og institutioner.

Forårets budgetarbejde – hovedlinjer i budgetforslaget

Udgangspunktet for budgetforslaget er det budget Kommunalbestyrelsen vedtog for 2023 – 2026 i oktober 2022. Samt de generelle retningslinjer vedtaget i januar 2023, den økonomiske politik og budgetforliget for 2023. Dette udgangspunkt er henover foråret blevet justeret i forhold til de seneste forventninger til både befolkningsudviklingen (demografiændringer), og skøn for udviklingen på arbejdsmarkedet (konjunkturændringer). Desuden er indarbejdet andre væsentlige ændringer, der på samme måde sikrer at det allerede vedtagne serviceniveau

fastholdes, og at lovkrav honoreres. De væsentlige ændringer er derfor udtryk for, hvad det vil koste næste år at drive kommunen med det samme serviceniveau. De indarbejdede væsentlige ændringer fremgår som "hvide bokse" i bilag 2.

Samlet set er der indarbejdet 35 mio. kr. til demografiændringer i 2024, 39 mio. kr. på konjunkturbevægelser og 4 mio. kr. til yderligere væsentlige ændringer. Demografireguleringen foretages på dagtilbuds- og skoleområdet, på sundhedsområdet og på ældreområdet. De største tilførsler af demografi sker i budgetforslaget på skoleområdet og ældreområdet.

For konjunkturbevægelserne sker de største tilførsler på indkomstoverførsler (primært a-dagpenge og sygedagpenge), samt på førtidspension og seniorpension, hvor der forventes flere tilkendelser.

Herudover er konsekvenser af beslutninger i Kommunalbestyrelsen indarbejdet i budgetforslaget.

Der er igennem foråret arbejdet med forslag til effektiviseringer og servicebesparelser, for at kunne sikre et budgetforslag i balance.

I budgetforslaget er der dels rammebesparelser – en generel rammebesparelse og en rammebesparelse på indkøb, men der er også en række konkrete effektiviseringsforslag og forslag der reducerer serviceniveauet. De indarbejdede forslag fremgår som "grå bokse" i bilag 2.

Hovedtal for budgetforslaget er vist i bilag 1. Nettodriftsudgifterne udgør 3.327 mio. kr. i 2024, og nettoanlægsudgifterne udgør 342 mio. kr. Udgifterne er mere specificerede i bilag 4, hovedoversigten. Oversigt over anlægsprojekter er vist i bilag 3.

Økonomiaftalen

En række af konsekvenserne af økonomiaftalen mellem KL og regeringen er indarbejdet i budgetforslaget. De resterende konsekvenser af økonomiaftalen vil blive fremlagt som en del af administrationens tekniske ændringsforslag, som udsendes 4. september. Det er blandt andet konsekvenser som følge af nye lov- og regelændringer (de såkaldte DUT-sager).

Aftalen har også i 2024 båret præg af den ekstraordinære usikkerhed der er omkring den økonomiske udvikling både lokalt og globalt.

Der er indarbejdet nye pris- og lønskøn i budgetforslaget, der betyder væsentlige stigninger i kommunens budget. Isoleret set betyder de nye skøn for priser og lønninger, at 2024-budgettet er vokset med 59 mio. kr., og der er også markante stigninger i overslagsårene.

Økonomiaftalen indeholder ikke en kompensation for de store prisstigninger i 2. halvår af 2022, der på landplan lød på 1,9 mia. kr., hvilket for Rødovre Kommune betyder et varigt tab på knap 15 mio. kr. i både finansiering og serviceramme.

Udgiftspresset på det specialiserede socialområde var igen i år et emne i økonomiforhandlingerne. Der er ikke fulgt noget løft af servicerammen med i aftalen, og derfor er det også i 2024 en kommunal opgave at prioritere og finansiere udgiftsvæksten på de

specialiserede områder. I budgetforslaget for Rødovre Kommune, løftes områderne samlet set med ca. 9 mio. kr.

I regeringsgrundlaget er varslet besparelser på kommunernes administration og på jobcentrene. I aftalen skæres disse området med samlet 1 mia. kr. i 2024. Det betyder ca. 7 mio. kr. i 2024 i Rødovre Kommune. I budgetforslaget reduceres områderne med i alt 11,7 mio. kr.

Likviditet som særligt fokusområde

Balance i budgetforslag 2024-2027 har krævet prioriteringer og en gennemgang af den langsigtede investeringsstrategi.

Budgetforslaget indeholder et budget 2024 i balance, herunder isoleret set en kasseopbygning på 6 mio. kr. i 2024, og 199 mio. kr. i den samlede budgetperiode. Som beskrevet i sagen om Generelle retningslinjer for budgetprocessen fra januarmøderækken 2023, er likviditeten et fokusområde, idet der er et særligt pres på likviditeten i disse år. I løbet af 2023 har opfølgningerne på kommunens budget vist, at der skønnes et større træk på kommunens kasse i indeværende år 2023, hvilket med det senest opgjorte skøn indebærer en forventet gennemsnitlig likviditet på 129 mio. kr. ultimo 2023. Det stiller krav til, at der sker en større kasseopbygning både i det kommende budgetår 2024, men også i budgetoverslagsårene 2025-2027, for at leve op til den målsætningen i den økonomiske politik, om en gennemsnitlig likviditet på 150 mio. kr.

Effektiviseringer og servicereduktioner

For at opnå balance i budgetforslaget, og med sigte på at imødegå udfordringen med likviditeten, er der samlet set indarbejdet effektiviseringer og servicereduktioner for 79 mio. kr. på kommunens drift i 2024, og anlægsbudgettet er reperiodiseret og nedjusteret med 93 mio. kr. i 2024. I alt 172 mio. kr. I bilag 3 ses den samlede investeringsoversigt i budgetforslaget.

De indarbejdede effektiviseringer og servicereduktioner er blandt andet udarbejdet under hensyn til, hvor Rødovre Kommunes service ligger højt sammenlignet med øvrige kommuner, eller hvor der er supplerende ydelser, der også kan afhjælpe borgernes behov, derudover med hensyntagen til de økonomiske vilkår samt kommunernes forpligtigelse til at leve op til økonomaftalen mellem KL og regeringen.

På de områder der ikke demografireguleres, herunder tekniske områder, kultur- og idrætsområdet, samt administration, indebærer det stigende antal borgere at der hvert år reelt sker en effektivisering, fordi budgettet ikke øges, selvom der betjenes flere borgere.

For at få balance i budgetforslaget, er en rammebesparelse på kommunens serviceområder på 3 pct. i 2024, faldende til 2 pct. i overslagsårene en del af budgetforslaget. Rammebesparelsen udgør 45,4 mio. kr., som er fordelt på de enkelte forvaltninger under de respektive fagudvalg, inkl. Økonomiudvalget.

For en mere indgående beskrivelse af ændringerne på de enkelte områder, er der i bilag 2 budgetbeskrivelser, der for hvert område kort beskriver de strategiske pejlemærker, samt

indholdet og baggrunden for de enkelte ændringer, der er indarbejdet i budgetforslaget. Budgetbeskrivelserne og de hvide og grå bokse fremgår endvidere af budgetforslagspublikationens Generelle Bemærkninger.

Reperiodisering og revurdering af anlægsprojekter

Den økonomiske situation betyder, at flere områder af Kommunalbestyrelsens langsigtede investeringsstrategi er blevet revurderet i budgetforslaget. Her er anvendt samme tilgang som på driftsområdet, dvs. at reduktioner er sket på de anlæg som bedst kan udskydes eller udgå.

Det stigende befolkningstal betyder behov for at øge kapaciteten i fx skoler og dagtilbud. Investeringerne i budgetforslaget er tilpasset som følge af den økonomiske situation, og forudsætter at der løbende sker en revurdering af indhold og hastighed. Der udestår en politisk stillingtagen til anlægsprojekter på Skovmoseskolen, hvorfor der ikke er indarbejdet udgifter hertil i budgetforslaget.

Der er afsat midler til udbygning på de enkelte skoler i forlængelse af skolelokale-analysen. Derfor udgår en række konkrete ombygningsprojekter på skoleområdet, der i stedet vil blive tænkt ind i skoleudbygningen. Tilsvarende er der afsat midler til konkrete udvidelser af daginstitutioner.

Der er en overvældende interesse i få fjernvarme, og anlægsbudgetterne til fjernvarmeudbygningen er hævet i forventning om væsentlig højere tilslutning. Fjernvarmen er takstfinansieret, og investeringer på området er derfor brugerfinansieret. Området skal derfor hvile i sig selv, dvs. indtægter og udgifter skal balancere over en årrække.

Den ambitiøse cykelstrategi er fortsat indarbejdet i investeringsoversigten, men er efter faglig vurdering udskudt af økonomiske hensyn. Det samme gælder dele af støjhandleplanen og en række konkrete vedligeholdelses- og renoveringsprojekter. Der er fortsat afsat midler til at håndtere akut vedligehold i budgetforslaget.

Tidshorisonten for salg af ejendomme og omdannelse af bykernen er udsat ud fra en faglig vurdering. Hovedparten af udgifter og indtægter er budgetlagt i 2026.

En detaljeret gennemgang af ændringer i anlægsprojekterne i forhold til Budget 2023 fremgår af bilag 3. Anlægsprojekter der søges straksbevilget ved budgetvedtagelsen er markeret med tre stjerner: ***.

Finansiering

I budgetforslaget er indtægtssiden, dvs. skatter, tilskud og udligning, baseret på statsgarantien. Rødovre Kommune oplever i disse år en markant befolkningsvækst, og det medfører at der er meget stor forskel på det befolkningstal der ligger til grund for statsgarantien, og det befolkningstal kommunen regner med i udarbejdelsen af udgiftssiden. Budgettet for kommunens videre drift er udarbejdet efter kommunens egen prognose. De kriterier, som staten ligger til grund for statsgarantien, opfanger ikke på kort sigt den store og relativt pludselige vækst. På budgettets udgiftsside er der således indarbejdet forudsætninger om stor befolkningsmæssig vækst, men med statsgarantiens indtægtsgrundlag, kompenseres

kommunen ikke fuldt ud for de mange flere borgere, der er kalkuleret med. Kommunens egen befolkningsprognose skønner at der pr. 1. januar er 44.146 borgere, hvilket er en vækst på 1.557 i forhold til 1. januar 2023. Statsgarantien regner til sammenligning med, at der er 43.116 borgere i Rødovre Kommune ved årsskiftet.

Indarbejdelsen af det statsgaranterede indtægtsgrundlag giver en forbedring af indtægterne i budgetforslaget, set i forhold til sidste års budget. Det skyldes i høj grad, at indtægterne afspejler de højere pris- og lønskøn, samt løft af servicerammen fra økonomiaftalen som følge af demografi, lovændringer og øvrigt.

Forventningerne om en stor befolkningsvækst trækker alt andet lige i retning af, at der kan vise sig en potentiel gevinst ved at selvbudgettere i 2024. De foreløbige skøn viser en gevinst i 2024 på 92 mio. kr., men med en forventet negativ efterregulering i 2027 på 38 mio. kr. Det vil sige netto en gevinst på 52 mio. kr. set over de fire budgetår. Det endelige skøn for selvbudgettering afventer nye skattedata fra indkomståret 2022 og en ny økonomisk redegørelse fra Økonomiministeriet, der kan rykke på forudsætningerne og give et andet forventet provenu. Kommunalbestyrelsen tager endelig stilling til valget mellem statsgaranti og selvbudgettering ved 2. behandlingen af budgettet d. 3. oktober. Forvaltningen fremlægger et endeligt skøn for selvbudgettering den 7. september forud for de politiske budgetforhandlinger.

Budgetforslaget er derudover udarbejdet ud fra følgende forudsætninger om finansieringen:

- ☐ Udskrivningsprocenten for personskat fastholdes uændret på 25,7 pct. (svarende til udskrivningsprocenten i budget 2023).
- ☐ Fra og med 2024 er de kommunale grundskyldspromiller fastsat ved lov, så provenuet fra grundskylden for hver enkelt kommune i 2024 ikke ændres med de nye ejendomsvurderinger. Det betyder er grundskyldspromillen i Rødovre Kommune nedsættes fra 30,8 til 7,8 promille.
- ☐ Beregningsgrundlaget for dækningsafgifter er omlagt, så der ikke længere opkræves dækningsafgift af ejendommenes forskelsbeløb. Der opkræves fortsat dækningsafgift på 15 promille for statsejendomme og andre offentlige ejendomme, og 8,75 promille for forretningsejendomme.
- ☐ Udskrivningsprocenten for kirkeskatten fastsættes, så kirkens mellemværende med kommunen udlignes. Kirkeskatteprocenten er forudsat uændret på 0,72 pct.
- ☐ Der budgetteres med låneoptagelse til alle låneberettigede udgifter. Det vil sige den del af anlægsudgifterne hvortil der er, eller evt. kan søges låneadgang.
- ☐ Budgetforslaget er udarbejdet med et statsgaranteret udskrivningsgrundlag i 2024, dvs. det statsligt fastlagte grundlag for indtægter fra skatter og udligning, som Indenrigs- og Boligministeriet og KL har udmeldt materiale om hen over sommeren.

Der er forudsat en samlet finansiering via låneoptag på 226 mio. kr. i 2024, heraf vedrører 187 mio. kr. udgifter til forsyningsområdet. Låneoptag til energibesparende anlæg udgør 38 mio. kr., og øvrig låneoptag udgør 1 mio. kr., som dækker over optagelse af lån på 10 mio. kr. til

ledning ved rådhuset, samt bortfald af 9 mio. kr. vedrørende indefrysningsordning for grundskyld.

Rødovre Kommune har, i lighed med tidligere år, ansøgt om lånedispensation via lånepuljen til ordinært anlæg. Kommunen har også ansøgt om at få andel i en ny lånepulje til udvidelse af den kommunale botilbudskapacitet, til et projekt om etablering af boliger til unge med autismeforstyrrelse. Herudover har kommunen også ansøgt om den særtilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner, som følge af den kraftige vækst i demografien, og det deraf afledte behov for investeringer i kapacitet, som presser likviditeten.

Budgetforslaget viser en kasseopbygning på 6 mio. kr. i 2024, og kasseopbygninger i overslagsårene 2025-2027 på henholdsvis 45, 67 og 81 mio. kr. Den aktuelt negative udvikling i kommunens gennemsnitslikviditet indebærer, at der kan blive behov for overvejelser om en yderligere kasseopbygning frem mod det endelige budget, som følge af, at målsætningen i Rødovres Kommunes økonomiske politik om, at den gennemsnitlige likviditet som minimum skal udgøre 150 mio. kr., kan blive udfordret af et forventet kassetræk i 2023.

Øvrige konsekvenser af økonomiaftalen vil blive fremlagt som en del af administrationens tekniske ændringsforslag, som udsendes 4. september. Det er blandt andet konsekvenser som følge af nye lov- og regelændringer (de såkaldte DUT-sager).

Ministeriets svar på kommunens ansøgninger om særtilskud og låneadgang forventes udmeldt ultimo august måned, og ventes at kunne indgå i de tekniske ændringsforslag.

Hvorvidt kommunerne samlet set overholder rammerne for servicevæksten, herunder Rødovre Kommunes andel heri, kan beregnes nærmere, når kommunernes samlede indmeldinger omkring forventningerne til budgettet foreligger. Rødovre Kommunes serviceudgifter ligger med budgetforslaget under den tekniske ramme, som KL har udmeldt. Rødovre Kommunes anlægsudgifter ligger i budgetforslaget over den af KL udmeldte tekniske anlægsramme.

Lov- og plangrundlag

Lovgrundlaget for kommunernes budgetlægning findes i Lov om kommunernes styrelse (Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse, LBK nr. 47 af 15/01/2019) og i Bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. (BEK nr. 2305 af 28/12/2020). En mere detaljeret beskrivelse af budgetlægningen i Rødovre Kommune findes i de bevillingsregler, der fremgår af budgetpublikationens Generelle Bemærkninger.

Økonomiske konsekvenser

Budgettet er styringsgrundlag for Rødovre Kommunes virksomhed i 2024, samt i budgetoverslagsårene 2025-2027.

Budgetforslaget og den økonomiske politik

Kommunalbestyrelsen godkendte i april 2022 en økonomisk politik for Rødovre Kommune. Den økonomiske politik skal sikre en robust økonomi for kommunen på kort og langt sigt, der understøtter at Kommunalbestyrelsens planlagte visioner kan realiseres, og så uforudsete udsving i indtægter og udgifter kan håndteres uden pludselige opbremsninger i borgerrettede

ydelser og services.

Målsætningerne i den økonomiske politik relateres nedenfor kort til det fremlagte Budgetforslag 2024:

Tilstrækkelig finansiering

Det er en målsætning, at udviklingen i driftsbalancen skal være stabil eller positiv. Det er opfyldt i budgetforslaget, hvor driftsbalancen udgør 219 mio. kr. i 2024, stigende til 354 mio. kr. i 2027.

Resultatet af det skattefinansierede område over budgetperioden skal som minimum være på niveau med afdraget på lån i budgetperioden. Dette er opfyldt i Budgetforslag 2024, idet det skattefinansierede resultat over den 4-årige budgetperiode giver et overskud på 445 mio. kr. og de samlede afdrag udgør 341 mio. kr. Der er således et likviditetsmæssigt overskud på 104 mio. kr. over de 4 år.

Likviditetsstyring

Den gennemsnitlige (bagudrettede) likviditet skal som minimum svare til 150 mio. kr.

Likviditeten opgøres bagudrettet som et gennemsnit for de seneste 365 dage, og den fremadrettede udvikling vil derfor være usikker og baseret på skøn. Ved udarbejdelsen af budgetforslaget var det aktuelle skøn at likviditeten ved årskiftet vil være 129 mio. kr., og altså under målsætningen i den økonomiske politik. Derfor er det også en særlig opmærksomhed i budgetforslaget, at der skal ske en kasseopbygning i budget 2024 og budgetoverslagsår 2025 - 2027.

Budgetforslaget rummer en kasseopbygning set over hele perioden på 199 mio. kr. Den aktuelle likviditet er i seneste Økonomiske Oversigt beregnet til 188 mio. kr. pr. ultimo juli.

Uændrede beskatningsforhold

Budgetforslaget lægger ikke op til ændringer i beskatningsforholdene.

Effektivisering

Det er et grundvilkår for kommunerne at der løbende skal effektiviseres. Rødovre Kommune har gennem årene effektiviseret for adskillige millioner kr. I de kommende år skal dette arbejde fortsætte. I forhold til realisering af effektiviseringsgevinsterne fastsættes handlerum konkret i budgetprocessen. Budgetforslaget rummer forslag til udgiftsreduktioner på samlet 79 mio. kr. i 2024 og mellem 55-58 mio. kr. i 2025-2027.

Gældspleje

Størrelsen af den langfristede gæld (ex. ældreboliger og forsyningsområdet) i Rødovre Kommune må ikke begrænse kommunens handlefrihed i fremtiden. Graden af målopfyldelse kan ske under hensyntagen til investeringsbehov, som er afledt af befolkningsvækst.

Budgetforslaget indebærer låntagning som beskrevet ovenfor. I 2024 - 2027 er det samlede låneniveau inkl. forsyning, på et højere niveau end det tilsvarende låneoptag i overslagsårene i Kommunalbestyrelsens vedtagne Budget 2023. For 2024 er der omtrent 100 mio. kr. mere i låneoptag end udgangspunktet. Det skyldes hovedsageligt låneoptag til de store investeringer til udrulningen af fjernvarme.

Tidsplan

Politisk 1. behandling

Økonomiudvalget 1. behandler budgetforslaget: 30. august 2023.

Skema til Politiske ændringsforslag udsendes til gruppeformændene: 30. august 2023.

Tekniske ændringsforslag lægges på nettet til Kommunalbestyrelsen: 4. september 2023.

Kommunalbestyrelsen 1. behandler budgetforslaget: 5. september 2023.

Frist for gruppeformænd til at aflevere Politiske ændringsforslag kl. 12.00: 18. september 2023.

Politisk 2. behandling

Økonomiudvalget 2. behandler budgetforslaget: 27. september 2023.

Kommunalbestyrelsen 2. behandler budgetforslaget: 3. oktober 2023.

Budgettet lægges på nettet til Kommunalbestyrelsen m.fl.: 3. november 2023.

Diverse

Økonomiudvalget

Økonomiudvalget

Beslutningskompetence

ØU

BESLUTNING

Taget til efterretning.